

27. november 2023

Innspill til digitaliseringsstrategien fra Kompetansesenter for distriktsutvikling (Distriktssenteret) og Husleietvistutvalget (HTU)

Vi viser til deltakelse under innspillsmøtet 3. november d.å. og takker for anledningen til å inngi skriftlige innspill. Vi bruker «bestillingen» fra innspillsmøte som oppsett i innspillet.

Husleietvistutvalget (HTU) og Kompetansesenter for distriktsutvikling (Distriktssenteret) er begge virksomheter underlagt Kommunal- og distriktsdepartementet. Virksomhetene er relativt små, <35 ansatte, og har begge administrasjon bestående av 4-5 årsverk. Disse skal dekke alle administrative fagområder som personal og HR, lønn, økonomi, regnskap, kommunikasjon, IT-drift, IT-sikkerhet, internrevisjon/internkontroll, arkiv- og dokumentforvaltning, anskaffelser, digitalisering og tekniske tjenester. Å sikre tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å ivareta alle krav og retningslinjer er en stadig økende utfordring.

Behov for digital utvikling knyttet til egen oppgaveløsning og integrasjon mot statlige fellesløsninger, et økende trusselbilde knyttet til IT-sikkerhet, samt tilgangen på spisskompetanse nødvendig for å etterleve alle krav og plikter, oppleves som en stadig større utfordring for små virksomheter. Vår erfaring er at det å rekruttere og beholde denne type spisskompetanse krever et større fagmiljø enn som det er mulig for små virksomheter, og det er heller ikke rett prioritering gitt alle oppgavene vi ellers skal levere på. Realiteten er derfor at vi i stor utstrekning bruker interne ressurser, som er ansatt for å løse kjerneoppgavene, til å ivareta slike oppgaver, og vi er prisgitt eksterne leverandører.

- Forventninger til strategien
 - Strategien bør gi et så tydelig målbilde som mulig for effektene man ønsker å oppnå.
Noen refleksjoner:
 - Strategien bør sikre at den digitale utviklingen underbygger tilliten til forvaltningen
 - Digitalisering er et verktøy for å nå målsettingene. Digital transformasjon vil være helt nødvendig om man skal lykkes med å lage en bedre (mer effektiv og bedre kvalitet) forvaltning for mindre ressurser. Digitaliseringen er avgjørende for offentlig sektor fremover.
 - Betydningen av digitalisering er ikke mindre fordi om virksomhetene er mindre. Tvert imot; mindre virksomheter vil bli stadig mer sårbare om vi blir «hengende etter». Men kravene til gevinstrealisering kan ikke være absolutte. Selv om volum på

saksbehandling er små, kan de ikke-prissatte gevinstene i form av bedre tjenester til brukerne og intern effektivisering likevel forsvare en investering i digitale tjenester.

Men da må medfinansieringsordninger og andre incentiver tilpasses små virksomheter med sårbare fagmiljøer og små volum i oppgaveløsningen.

- Digitaliseringen blir stadig mer kompleks og krever økt kompetanse.
- Denne kompetansen er det krevende for mindre virksomheter å rekruttere og beholde. Kompetanseutvikling er nødvendig. Strategien må beskrive hvilken og hvordan denne skal utvikles
- Offentlig forvaltning er mangslungent, tilgangen på nødvendig kompetanse er krevende. Strategien bør gi føringer for hva som kan løses sentralt og hva som bør løses lokalt, hvilken kompetanse staten selv bør «eie» og hvilken man kan kjøpe
- Kompetanse- og kapasitetsmangel i mindre virksomheter krever mer rådgivning (ikke bare veiledning) fra sentrale aktører (for eksempel Digdir eller NSM). Dette gjelder særlig der det kreves spisskompetanse, som f.eks. IT-sikkerhet
- Veiledningen som gis fra de sentrale aktørene (Digdir, NSM, osv.) krever et mottaksapparat som ikke alltid eksisterer i mindre virksomheter. Det betyr at veiledningen må tilpasses ulike virkeligheter, og være konkret og skreddersydd.
- Er det drivkrefter og utviklingstrekk som vil påvirke samfunnet generelt, og som strategien bør ta høyde for?
 - Den digitaliseringen som skjer, er i seg selv en driver - innbyggernes forventninger til offentlige tjenester øker i takt med at leverandører (også private) utvikler bedre løsninger
 - Vel kjent at endringer i befolkningssammensetningen blir store. Færre yrkesaktive, flere eldre. Oppgavene skal løses med mindre ressurser
 - Sikkerhet og trygget knyttet til løsningene er grunnleggende
- Hva er de viktigste digitaliseringsutfordringene fremover?
 - Digitale løsninger er en grunnleggende ressurs for å løse oppdraget fremover. Utvikling og forvaltning av ressursen må ha høy prioritet.
 - Tilgang på kompetanse i virksomhetene. De små virksomhetene med små fagmiljøer vil tape kampen om de beste hodene, og vil også slite med å ha tilstrekkelig «bestiller-kompetanse». Strategisk satsing på fellesløsninger, felles fagmiljøer, felles ressurspooler i statlig sektor kan være en måte å møte denne utfordringen på.
- Hvordan kan regjeringen bidra til å løse disse utfordringene gjennom denne strategien?
 - Digitale løsninger er egnet til å bryte tradisjonelle strukturer
 - Man kan jobbe enda bedre på tvers av sektorer

- Tenke mer i retning av «klynger» i utviklingen (og legge mindre vekt på sektor-tilknytning)? Klynger ut ifra likhetsgraden av tjenestene som tilbys (for eksempel kan tvisteløsning og tilskuddsforvaltning være typer tjenester som kan ses på tvers av sektorer)
- Ønske om en operativ strategi: Legge til rette for at staten i enda større grad deler digitale løsninger (som løser behov som mange virksomheter har felles, for eksempel knyttet til tilskuddsforvaltning, tilsyn, innbetaling av saksbehandlingsgebyr). Kan større virksomheter - som har egne utviklingsmiljøer - løftes mer frem?
- Tilgang på spisskompetanse og kapasitet til rådgivning i fagdirektoratene innenfor digitaliseringsområdet, særlig rettet mot små virksomheter uten egne it- og digitaliseringsmiljø.
- Små volum i saksbehandling kan gjøre gevinstene av digitalisering og digital transformasjon så små at investeringen ikke kan forsvares. Gevinstpotensialet reduseres fordi små virksomheter må kjøpe mer rådgivningstjenester på grunn av manglende intern kapasitet og kompetanse.
- Medfinansieringsordningen har en minstegrense for prosjekter som gjør at den heller ikke kan benyttes i slike tilfeller.

Med vennlig hilsen

Kompetansesenter for distriktsutvikling (Distriktssenteret) og Husleietvistutvalget (HTU)

Marit Lofnes Mellingen
direktør Distriktssenteret

Thomas Laurendz Bornø
direktør HTU